REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Tërgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șese lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 281. Brașov, Duminecă 19 Decemvrie. 1904.

Cornul sună.

Incă dieta nicĭ nu e disolvată și étă că prin tóte comitatele Ungariei și ale Transilvaniei rësună deja cornul agenților electoralĭ de tot soiul, carĭ chiémă pe alegëtorĭ la urnă. Peste o lună de ḑile alegerile dietale vor fi aprópe terminate. Este decĭ destul de scurt timp disponibil pentru pregătirile și agitațiunile electorale. Cei-ce nu s'au pregătit până acuma, în zadar se vor încorda, căcĭ în treĭ, patru sëptëmânĭ puțin se póte face.

Apelul acesta al agenților electoralĭ, între carĭ aceia ai stăpânirei sunt deja o poștă cale înaintea celorlalțĭ, se adreséză la vre-o 900.000 de alegëtorĭ, carĭ pórtă în spinarea lor imposibila sarcină a representării unei poporațiunĭ de 17 milióne. Dintre aceștĭ nouë sute de mii alegëtorĭ abia numai o părticică de tot minimală sunt de naționalitate română, din care causă Românii au cerut în prima linie o reformare dréptă a legei electorale, ca së potă ḑice și ei că au putința de a se representa în parlament cel puțin proporțional cu representarea de adĭ a conlocuitorilor maghiarĭ etc.

De aprópe patru-ḑecĭ de anĭ Româniĭ au ridicat și au reînoit postulatul acesta. Și care a fost rëspunsul guvernelor maghiare? Nu putem së vë dăm drepturĭ electorale, căcĭ le vețĭ folosi numai pentru întărirea vóstră și pentru slăbirea planurilor nóstre de maghiarisare!

Minimul ce erau în drept së aștepte Româniĭ, ca së potă eși și ei din pasivitate pe planul acțiunilor parlamantare, era o reformă a legei asupritóre și nimicitóre electorale în spirit mai drept și echitabil.

De-o astfel de reformă n'a voit së scie nicĭ unul din guvernele unguresci, ér regimul actual Tiszaist o ignoréză, deși a promis'o în principiu koșuthiștilor. In schimb însë ni-am ales cu ordinațiunile lui Hieronymi.

S'a vorbit de eventuala cassare a acestor ordonanțe, ca së putem rësufla, și partidul nostru național së se bucure de o libertate de mișcare cel puțin în acea mësură ca sub Coloman Tisza. S'a mai ḑis, că acésta va fi o concesiune ce se va face activiștilor noștri, décă vor së-o rupă în tótă seriositatea cu programul național român dela 1881.

In câteva ḑile ne vom convinge ce valóre au tóte aceste vorbe menite a duce în rëtăcire publicul român neorientat.

Pentru moment suntem în clar numai despre aceea, că „conferența electorală“ ce se va convoca, după cum aflăm, în curênd la Sibiiu de către statul major „activist“, care a primit de astă-dată *pro forma* a se pune — până va trece puntea — sub conducerea unor membri ai vechiului comitet al partidului național, nu va dovedi decât că tóte acele vorbe și faime au fost luate din vênt și că departe de a pute figura ca conferență a partidului nostru național, ea va fi de fapt numai o întrunire a acelor elemente, carĭ se pregătesc a părăsi programul național dela 1881 și a veni cu alt program, cu altă direcțiune și tactică.

Ordonanțele lui Hieronymi ni-au împiedecat și ni-au causat multe amărăciunĭ. Dér a alerga după fantasme ca acelea, ce par a se pune acum din nou în curs spre a încurca și zăpăci lumea românéscă la culme, ar însemna, credem, a înfige noi înșișĭ cuțitul în inima partidului nostru național.

Brașov, 18 (31) Decemvrie.

Crisa ministerială română a dat prilegiu la o mulțime de comentare cu privire la evenimentele ce vor urma. Pe cine va însărcina Regele cu formarea noului cabinet? Și cum va fi acéstă însărcinare? Cabinetul ce se va forma va fi numai un cabinet de transiție, care së voteze budgetul, legea vamală și convenția comercială cu Germania? Orĭ însărcinarea va avé în vedere și alegerile proxime? D-l *Sturdza*, după-cum se svonesce, ar fi dispus së presente Regelui o listă în care së fie representat întreg partidul liberal și care së fie destul de tare spre a conduce și nóuële alegerĭ. Nu s'ar învoi însë de loc së formeze numai un cabinet de transiție. — Combinația relevată de unii cu un cabinet de coalițiune în care së ocupe loc un Carp, Maiorescu, Marghiloman, nu o ia nimenĭ în serios, deóre-ce o reunire a numelor de mai sus într'un cabinet presidat de Sturdza alăturea de care ar sta un Brătianu, Costinescu, etc. nu se póte imagina. — In cas când misiunea lui Sturdza n'ar isbuti, orĭ dênsul și-ar depune mandatul, atuncĭ Regele ar însărcina pe d-l Gr. G. *Cantacuzino* cu formarea cabinetului și în acest cas camerile s'ar disolva imediat și s'ar face nóuë alegerĭ.

Crisa ministerială austriacă nu s'a resolvat încă. Impëratul a primit demisiunea lui Koerber, nimic însë nu se aude positiv despre urmașul sëu. Se crede că resolvarea crisei se va face în următorul mod: Maj. Sa va numi un nou ministru președinte, și noi miniștriĭ de interne și justiție. Totul se baséză însë pe combinațiunĭ. O resolvare se póte aștepta numai în primele ḑile ale lunei Ianuarie, după-ce monarchul se va reîntórce din Budapesta la Viena. Se svonesce, că dorința monarchului ar fi, ca membriĭ cabinetului, afară de Koerber, së-șĭ mențină portofoliile și în direcția politică internă së nu se facă nicĭ o schimbare. Se vorbesce despre chemarea contelui *Coudenhove*, locțiitorul Boemiei, în fruntea afacerilor. Coudenhove e de-opotrivă stimat la Cehĭ și Germanĭ. In cas când el ar fi numit ministru președinte, se vor face seriόse încercărĭ de a împăca pe Cehĭ cu Germaniĭ.

E semnificativ, că diarele cehe sunt mulțumite cu retragerea lui Koerber. „*Narodny Listi*“ scrie, că Koerber n'a înlăturat nedreptățile ce li-s'a făcut Cehilor, și nicĭ n'a dat dovedĭ, că ar fi aplecat së împlinéscă postulatele culturale ale Cehilor. „*Politik*“ scrie, că fațā cu Koerber s'a împlinit ceea ce ḑice proverbul: cel ce vré së deoblige pe mulțĭ ómenĭ, acela seceră nemulțumire. Crisa cea mică se va resolva ea cumva, crisa cea mare însë rëmâne.

Evenimentele ḑilei.

Tisza la Maj. Sa.

In 29 Decemvrie, ministrul președinte Tisza a fost primit de Maj. Sa într'o lungă audiență. Resultatul acestei audiențe îl scim: în forma cea mai positivă s'a anunțat oficios, că *dieta se va disolva la 4 Ianuarie.*

In audiența de alaltă-erĭ s'a stabilit definitiv și textul *mesagiului regal* de disolvare, și în același timp Tisza a arătat bëtrânului monarch *manifestul electoral*, pe care l'a elaborat comisiunea de 15 a partidului liberal. Acest manifest va fi distribuit în sute de mii de esemplare în țéră după disolvarea dietei.

Disolvare și alegerĭ noue.

Oficiosul „Bud. Tud.“ anunță următórele:

La 2 Ianuarie Maj. Sa va veni la Budapesta. A dóua ḑi după cetirea *mesagiului regal de disolvare,* se va publica rescriptul regal prin care se va convoca nóua dietă, precum și ordinațiunea ministrului de interne privitóre la *orênduirea nouëlor alegerĭ dietale.*

La actul sërbătoresc al cetirei mesagiului de disolvare, va asista și baronul Geza Fejervary, ca căpitan al gardei trabanților.

Nouële alegerĭ se vor face la *finele lunei Ianuarie și la începutul lui Februarie.* Ultima ḑi de alegerĭ va fi cel mult 4 Februarie, ér nóua dietă se va convoca, conform disposițiunilor legei, pe la mijlocul lunei Februarie.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(2)

„Credo“.

De Iassy Torrund

— Urmare. —

In timpul liber ajuta și doctorul Franț Martin la munca acésta veselă. Atâta numai, că timp liber nu prea mult avea.

Tînërul doctor stetea puțin acasă. In plasa lui bântuia o bólă de copii, care îi reclama ajutorul ḑiua-nóptea. Nu se jeluia, și voia bună nicĭ-odată nu-l părăsia. Era voinic și sănëtos și îi făcea bine când putea së-șĭ pună forțele în practică, së ajute, së mângăie. Numai către tatăl sëu, medicul, se esprima uneorĭ, că i-e témă së nu aducă cu sine microbii bólei și së-șĭ infecteze nevasta, copilul.

Așa trecù timpul, și nu mai erau decât trei ḑile până la Crăciun. Prorocia lui Cristian, vizitiul, s'a împlinit. Zăpada era până 'n brîu. Isolat de lume, la distanță de o óră de la gară, stetea satulețul Brenneck înmormîntat, par' că, în liniștea ernii. Profesorul era atât de încântat de acéstă liniște! „In sfîrșit, aicĭ poțĭ së respirĭ liber! Fără serate de ale diferitelor societățĭ! Fără visite convenționale! Fără mii de cererĭ și intervenții!“

Nora rîdea. „Serate de ale societăților sunt și pe aicĭ, papa! Intrébă numai pe Franț Martin. De când tot aștéptă cu jind ḑiua de astăḑĭ, së mérgă la clubul sëu de skat la Gralin. Sërmanul! Inchipuesce-țĭ: De șése sëptëmânĭ n'a luat cărțĭ în mână!“

Bëtrânul îșĭ încrețì fruntea. „Ți-ar prinde mai bine, băiete, së-țĭ plinesci și tu odată somnul. Arățĭ rëu, palid și nedormit! Lasă la naiba clubul de skat și së te culcĭ adĭ de vreme. Trei patru nopțĭ nedormite, së scii că sunt în stare a-l pune bine pe cel mai voinic om!“

Fiul nu rëspunse și nu promise nimic. La amiaḑĭ însë, când se suia în sanie së mérgă la Gralin în inspecție, bëtrânul deschise ferestra: „Pe când së te așteptăm Franz Martin?“ Alăturea de bëtrânul se ivi la geamul acoperit cu florĭ de promoróćă un cap fin de femeie și făcea semne: „Adio, puiule! Petrecere bună! Së nu-mĭ vii prea târdiu acasă!“

Tînërul doctor nu se simția tocmai bine. Cu tótă blana căldurósă, simția în spate nisce fiorĭ și se gândia ce bine îi va prinde la nópte patul cald. Cu tóte acestea tot mai avea chef de șuguit: „Së vedem“, strigă uitându-se rîdênd la ferestră, „pe mâne diminéță la cafea, de sigur! De altmintrea nu-țĭ face gândurĭ de prisos, Mițĭ. Acum ai pe tata lângă tine. Mână Cristiane!“ In gândul lui îșĭ zugrăvia însë surprisa nevestei, când va audi zurgălaiele cailor de séră, la ceaiù, și mulțumirea morocănósă a bëtrânului.

Intr'aceea tinera femeie îșĭ trecù degetele fine prin barba socrului, lingușindu-se ca o pisică. „Și tu ai fost tînër odată, papa, lasă-l pe Franț Martin së-șĭ facă cheful. Atâta are și el. In Gralin se întâlnesce adĭ cu toțĭ prietenii: judecătorul, silvicultorul, domnii de la percepție. Asta-i face bine și îl înveselesce. A avut greu de tot sëptëmânile acestea.

In spre séră s'au auḑit în adevër zurgălaiele cailor, însë în sanie nu era decât Cristian. Caii erau obosițĭ. „Trebue së se odihnéscă și ei“, ḑise Cristian, „de șéptespreḑece óre suntem necontenit pe drum. Pe domnul doctor îl va aduce acasă silvicultorul“. Atâta ḑise vizitiul.

Maria Steindörfer se puse la pian și începù së cânte, ca së mai alunge grijile socrului. Apoi aduse șachul și lăsà pe bëtrânul së câștige o partidă după alta, ceea ce îi făcea o deosebită plăcere și nicĭ nu observa cum treceau ceasurile. Când a bătut unspreḑece, ea îi aduse un pahar de grog, înainte de culcare. El o cuprinse de mijloc și ḑise stringêndu-o cu gingășie: „O femeie tînëră și cuminte e capabilă a trage pe sfóră pe cel mai șiret bëtrân. Acum vëd, că Franț Martin al tëu a rëmas la tovarășii sëi de skat“.

Ea rîse veselă și îi aprinse lumînarea. „Numai silvicultorul îl are pe consciență“, rëspunse ea „acela tot-déuna așa face... Bine că te am pe tine tătucule, cel puțin nu mi-e frică. Mâne mergem amêndoi cu sania și silvicultorul drept pedépsă va trebui së-mĭ dea bradul cel mai înalt ca pom de Crăciun... Cel dintâiù pom de Crăciun pentru micul nostru

Fusiunea partidelor oposiţionale.

In cercurile partidelor oposiţionale se vorbesce de câte-va ḑile cu multă insistenţă despre o fusiune a tuturor partidelor într'un singur partid.

Ideia fusiunei a prins rădăcină mai ales de când s'a svonit, că contele Albert *Apponyi cu întrega sa gardă va intra în partidul independist koşutist.* Scirea despre acéstă nóuă schimbare de front a contelui Apponyi, nu e nici confirmată, nici desminţită.

Organul partidului independist ḑice, că afară de partidul lui Apponyi, *va intra în partidul lui Kossuth şi grupul Szederkenyi-Ugron.*

„Alkotmany“ ḑice, că lucrurile sunt încă în stadiul discuţiunei, dér că posibilitatea realisărei unei fusiuni a partidelor din oposiţie nu e de loc esclusă.

Comitetul diriguitor al partidelor oposiţionale unite a ţinut erĭ o şedinţă în care a decis *se se facă încercări pentru realisarea fusiunei.*

Spre scopul acesta se va convoca o mare conferenţă, în care se va discuta asupra fusiunei, eventual se va proclama de fapt fusiunea.

Un alt moment însemnat este atitudinea grupului disidenţilor. La banchetul, ce s'a dat dĕunăḑi în onórea lui Nic. Szemere, contele Ştefan *Karolyi* a ḑis între altele, că până acum a fost aderent sincer al basei de la 67, aḑi însĕ vede apropiindu-se timpul când fericirea Ungariei *numai pe basa independenţei* póte fi garantată.

Contele *Andrassy* a ḑis, că décă basa de la 67 are nevoie de mĕsurĭ, ca epoca lui Bach, atuncĭ *pactul de la 67 nu mai póte fi motivat.*

Mişcarea electorală.

In întrégа ţéră s'a pornit cu mare violenţă mişcarea electorală. Partidele ungurescĭ tóte lucréză pe capete, agită spiritele fie-care pe partea lor şi candidaţii cutrieră cercurile electorale în lung şi lat. Spre scopul acesta s'a organisat în ora suprémă şi grupul disidenţilor (Andrasyeştilor), alegêndu-şi de president pe fostul ministru de agricultură Ignatie Daranyi. Şi-a mai ales şi un comitet esecutiv în frunte cu contele Iuliu *Andrássy.*

După o scire telegrafică din Budapesta, ministrul preşedinte Tisza nu va mai candida în Ugra, ci într'un cerc din Budapesta.

Ḑiarele maghiare publică ḑilnic lungĭ liste de candidaţĭ. Fidele tacticei vechĭ, aceste ḑiare încep sĕ sperie pe ai lor c'un buchet mare de candidaţĭ românĭ, sêrbĭ etc. Aşa în numĕrul de la 30 Decemvrie „Bud. Hirlap“ spune, că în cercul Şiriei— (comit. Arad) ar candida cu program naţionalist domnul advocat Dr. Ştefan C. *Pop*, (?), ér în cercul Făgetului tot cu program naţionalist d-nul Virgil *Iomici.* La *Boroşineu*, spune acelaşi ḑiar, va candida advocatul Ioan *Suciu*; la *Radna* Dr. George *Popa*, ér la Chişineu *Russu-Sirianu* îşi va mĕsura puterile cu candidatul liberal Banhidy. La *Zalah* candidatul liberalilor va fi concipistul din ministerul de finanţe Titus *Dragonescu*. La *Verbo* (cerc slovac) ar candida naţionalistul slovac Milan *Hlavac*, etc.

Ce este adevĕrat din aceste informaţiuni ale fóiei maghiare, noi nu putem controla.

Elevĭ românĭ duşĭ cu gendarmerii în şcóla de stat.

Un cas ne mai pomenit şi revoltător s'a întîmplat în comuna *Boosiu* din protopopiatul Cojocnei (Archidiecesă). Nisce elevĭ românĭ au fost luaţĭ cu gendarmii din şcóla română unită din acea comună şi duşĭ cu forţa la şcóla ungurésсă de stat din Pata, sub pretextul, că pórtă nume ungurescĭ. Etă ce ni-se scrie despre acéstă ne mai pomenită ilegalitate şi brutalitate sĕvîrşită la ordinul organelor administraţiei:

Cojocna, 28 Dec. 1904.

> Optimus est homini linguae thesaurus, et ingens Gloria, quae parcis mensurat singula verbis.“
> *Lib. apud Hesiod.*

Incă nu a devenit lege proiectul ministrului de culte pentru maghiarisarea şcólelor confesionale ale naţionalităţilor, şi deja încep a-se vedé unghiile prin sac şi intenţiunile ce le au egemonii noştri.

Vĕ raportez un' lucru ne mai auḑit şi care dór numai în Macedonia se întêmplă sĕ se facă din partea grecomanilor intoleranţi şi nerăbdători de a vedé isgonită limba română de la ss. altare.

Comuna *Boosiu* în cercul pretorial al Clujului şi aparţinĕtóre protopopiatului Coşocnei, e comună cu caracter românesc din trecut şi în present; are la 730 suflete gr. cat., 26 suflete reformate fără biserică etc., 2 suflete unitare şi 11 suflete evrei. Are şcólă proprie confesională gr. cat. după plan, cu învĕţătóre cualificată, care conduce însaşĭ VI despărţĕminte — cu numele Maria *Cuingan* n. Fekete. In contra purtărei şi a progresului făcut de dênsa în ambe limbile patriei, nimenĭ nu s'a plâns şi întru tóte face onóre cariérei sale.

Bine sĕ însemnăm! In comuna acésta din timpurĭ vechĭ sunt printre familiile române conlocuitóre şi nume pretinse maghiare, cum e Sabo, Legman etc., carĭ póte din moşĭ strămoşĭ au fost Maghiarĭ reformaţĭ, — dér cu timpurile prin căsătorie cu Românce s'au contopit cu totul în neamul şi biserica română unită, rĕmându-le numai numele de familie în pomenire! Ba chiar pe curatorul primar al bisericei gr. cat. de aicĭ îl chiamă *Sabo Laios*, cel mai harnic şi mai deştept între familiile române; nicĭ nu vré sĕ scie de religia reformată, orĭ de naţia domnitóre, deşi mult e ispitit! Cu toţii au umblat la o biserică, adecă la cea românéscă gr. cat. Aicĭ şi-au botezat copiii etc. şi aicĭ au purtat tóte greutăţile bisericescĭ şi şcolare, nimenĭ nu le-au avut grija.

In anul curent preotul ev. ref. din Pata, unde este şi şcólă de stat, ce-a socotit? — sĕ-şi caute şi afle oile cele „rĕtăcite“ şi pretinse maghiare, adecă pe tóte familiile carĭ, pórtă nume ungurescĭ: Sabo etc., căcĭ pretinde că acele sunt răpite din corpul naţiunei maghiare. Ba ca sĕ-şi pótă ajunge scopul, vînḑêndu-se acolo cu licitaţie publică casa şi averea unui Român slab, a cumpĕrat'o cultul ev. ref. ardelean şi a deschis acolo „*Imaház*“, pentru-ca sufletele ce le are sĕ nu rĕtăcéscă şi pentru cei pretinşĭ pierduţĭ!

La scóla română gr. cat. de acolo au fost înscrişĭ la începutul anului între alte nume familiare şi elevii: Gavrilă Sabo, Ioan Sabo, Maria Sabo, Ioan Sabo lui Gabor, Catalina Sabo şi Catalina Nagy, toţĭ gr. cat., estradaţĭ din matriculă. Şcóla de stat din Pata, ridicată acolo pentru vre-o două suflete ev. ref. şi pentru personagiul curţii baronului (Secui), nu a putut nicĭ numĕrul de 30 sĕ-l completeze. Ce au făcut? Au dat aspră poruncă antistiei, că pe copiiĭ din Boosiu, câţĭ au nume ungurescĭ, sĕ-i mâne la şcóla de stat din Pata în depărtare de 2 klm. din Boosiu!

Părinţii copiilor, în virtutea legei articl. XXXVIII ex 1868 § 6 nu, au voit a-se pleca, volnicĭ fiind dênşii peste instruirea fiilor sĕi, s'au opus şi nu i-au dat, ci i-au purtat mai departe la şcóla esistentă românéscă, căcĭ nicĭ copiiĭ lor, ca şi ei, *nu sciu ungurescе!*

Vĕḑênd administraţia, că cu frumosul nu póte, în 20 Decemvrie a. c. pe la $1^1/_2$ óre p. m. se trezesce învĕţătórea cu doi gendarmĭ însoţiţĭ de un cancelist al notarului, şi au provocat'o ca sĕ dea pe Saboescĭ afară din şcólă. Nu se opune, — erau de faţă 2 copii şi o fetiţă — i-au luat înaintea lor până la casa judelui şi apoi până în Pata, pe tină şi vreme slabă, ba pe drum au întîlnit pe alţi 2 copii, şi şi pe aceia i-au silit şi i-au dus. Copiii plângeau, sbierau, că ei nu se vor duce de la şcóla lor la nicĭ o şcólă. Sĕ ne închipuim gróza şi spaima, ce a întrat în şcolarĭ în acea ḑi, încât biata învĕţătóre nicĭ prelegerea nu a putut ţinea, căcĭ toţĭ tremurau de frică.

Ce va mai fi, nu scim! Unde-i legea ca cu forţa sĕ ne bage în şcolile de stat, pentru că ne chiamă Sabo, Bodor, Török, Erkedi, Kolozsi etc.? Acuma când nu avem ce mânca, când tóte neamurile şi naţiile pentru binele patriei ar trebui sĕ fie ca fraţii, şi sĕ ne lase a-ne desvolt liber, neobstrudând pe nimenĭ, acuma s apucă cu puterea a ridica copilaşii de l vatra părintéscă şi a-i duce pe sate des culţĭ, golĭ şi flămânḑĭ!

Videant consules!

Veridicus.

„Activiştii“ românĭ.

Ḑiarul partidului poporal „*Alkotmany*“ care ni-a dat până acum mai multe pro be, că primesce bune informaţiunĭ despre cele ce se petrec în cercurile „activiştilor“ românĭ de pe la Arad, Orăştie etc., publică în numĕrul sĕu de la 30 Decemvrie următórele informaţiunĭ:

„Membrii clubului comitatens român aradan au ţinut erĭ înainte de amiaḑĭ o consfătuire în afacerea alegerilor dietale ce sunt în ajun. La consfătuire a luat parte şi Aurel *Vlad*, deputatul român în dietă. Cei presenţĭ la consfătuire au căḑut de acord *se ia posiţie pentru activitate şi sĕ pună candidaţĭ românĭ în tóte cercurile comitatului Arad locuite de Românĭ*, chiar şi acolo, unde eventual n'ar puté fi vorba decât despre onórea stégului!

„Cu ocasiunea alegerilor dietale generale, — cum s'a accentuat la consfătuire — *Românii vor pune candidaţĭ în 46 cercurĭ ale ţĕrii.*

„Se plănuesce, ca activitatea *şi programul partidului naţional român, sĕ-le stabiléscă* într'o mare conferenţă generală, ér décă acésta n'ar succede, *sĕ holărécă după comitale* şi sĕ validiteze astfel activitatea.

„La consfătuire a fost vorba şi despre scirile după carĭ membrii partidului naţional român aprobă punctul de vedere al guvernului în afacerea regulamentului camerei, din care causă *la alegerĭ vor sprijini mai mult partidul guvernamental.* Unul din cei presenţĭ la consfătuire a ḑis următórele:

„— Noi nu ne vom ataşa la oposiţie. Suntem însĕ siliţĭ a constata, că partea cea mai mare a naţiunei consideră lex. Daniel de un lucru anticonstituţional şi ilegal. Noi nu vrem, ca vre-odată Românii sĕ fie învinuiţĭ, că la violarea constituţiunei au dat mână de ajutor, prin urmare în cestiunea acésta rĕmânem neutralĭ, cum am fost neutralĭ şi în luptele ce-au isbucnit în jurul cestiunei limbei de comandă.

„Cu privire la *programul partidului naţional român nu s'a luat o hotărîre definitivă*, e sigur însĕ, că, afară de partea naţională, programul va cuprinde postulatul sufragiului universal şi nóua arondare a cercurilor electorale“.

Am reprodus aceste informaţiunĭ ale fóie Zichy-eştilor pentru-că consună în parte şi cu unele împărtăşirĭ, ce le-am primit noi prin încunjur, — deşi am fi mai mult în drept, decât fóia maghiară, sĕ scim ce se petrece chiar şi în tabĕra „activiştilor“ noştri.

Se vede însĕ, că ceea ce se clocesce şi fierbe aḑi în contra partidului şi a programului nostru naţional, este aşa de monstruos, în cât cei ce sunt la trébă înşişĭ se genéză de a vorbi pe faţă, sincer şi leal în foile lor proprii.

Ludwig Steindörfer! Nópte bună tătucule!“

In nóptea acésta doctoriţa tresări de câteva orĭ speriată din somn. Avusese nisce visurĭ urîte şi i-se părea că o strigă cineva. După ce se trezi bine şi la lumina candelei se uita împrejur, vedea că patul bărbatului e încă tot gol. Copilul durmia bine. Se ghemuì în pat şi îşi trase plapoma mai sus. „Şi-o fi petrecênd bine“ mornăì apoi somnorósă. Odată rîse tare; „Papa o sĕ-l probozéscă. De ar veni cel puţin înainte de opt, ca sĕ-l pot acoperi înaintea tatii!“ Apoi adormì din nou cu zîmbetul pe buze.

Des de diminéţă servitórea aduse un bilet, pe care l'a lăsat aḑi nópte visitiul silvicultorului la birt. Era scris în grabă cu creionul şi cu litere tremurătóre: „Nu vĕ îngrijaţi, décă nu voiu veni mâne diminéţă. De aicĭ merg mai departe la visite medicale. Dumneḑeu cu voi! Sărut băiatul! Adio!“

Era ceva în cuvintele acestea, literele însĕşĭ par'că se rînjiau şi dintre rêndurĭ par'că eşia ceva ameninţător. Inima Mariei Steindörfer se umplu de nelinişte. Asta n'a făcut'o încă doctorul, ca sĕ nu vie de loc acasă şi sĕ-şĭ neglige ze ora de consultaţie. Ce s'a întêmplat óre? Unde s'a putut el duce din Gralin? Nu scrie nimica! Unde sĕ-l caute? Sĕ trimită pe Cristian la Gralin? Dér într'aceea ar puté sĕ soséscă Franţ Martin pe neaşteptate şi sĕ-i trebuiéscă vizitiul şi caii...

Ea se frămênta şi se sbuciuma şi nu putea sĕ ajungă la resultat. Se frisă repede şi îşĭ îmbrăcă halatul. In acea clipă sună cineva. Trebue sĕ fie vr'un pacient. In acelaşi timp bătù cineva şi la uşa odăii de dormit. Ah, papa! La el nicĭ nu se gândise. In momentele de iritaţie îl uitase cu totul. Dér prea bine. El póte se ţină consultaţia în locul fiului. La asta s'o fi gândit de sigur şi bărbatul sĕu, când s'a decis sĕ nu vină. Sciea că are cine sĕ-l suplinéscă. Se mai linişti puţin, primind pe socrul cu un drăgălaş „Bună diminéţa“. Bĕtrânul însĕ era indispus. Ea îi puse cafĕua şi sciù sĕ-l menajeze aşa de bine, încât conveni a renunţa la ţigara sa obicinuită şi a da ţĕranilor consultaţiile în locul fiului sĕu.

Şi s'au presentat mulţĭ pacienţĭ. D'abia după nouĕ isprăvì. Atuncĭ sună încă odată afară. Ce? Incă unul? „A trecut ora de consultaţie“ voia sĕ ḑică servitórea celui de afară, vorba însĕ îi încremenì în gât:

„Ah! Părintele!“

„Pot sĕ vorbesc cu domnul profesor Steindörfer?“ întrebà reverendisimul domn fórte grabit. El fù condus în odaia de consultaţie, unde Maria şedea la biurou şi scria după dictatul profesorului. Deodată sări în sus:

„Ah, părinţele! Sper însĕ că nu veniţĭ ca pacient?“

„Eu... nu, am venit numai sĕ iau pe domnul profesor la preumblare.“ Bĕtrânul paroch, de sigur hipochondric, o fi avênd vr'o meteahnă, pe care nu o póte destăinui în presenţa dómnei. Se uită aşa îngrijat.

„Las, că plec, părinte!“

(Va urma).

Rĕsboiul ruso-japones.

Port-Arthur.

Japonesii au avut un mare succes la Port-Arthur. Se constată oficial din Tokio, că la 28 Dec. *au cucerit definitiv fortul Erlungsan*, unul din forturile cele mai însemnate, care formézá o strălucită posiţiune de atac armatei asediatóre. Fortul Erlungsan se ridică pe partea de nord a lanţului de forturĭ, este apropiat de Kikvanşan, dér e mai jos decât acesta. Fortul a căḑut în mânile Japonesilor după lupte de mai multe ḑile. In luptele aceste Japonesii au pierdut mai mult de 1000 de ómenĭ. După scirĭ neconfirmate încă, 500 de Ruşĭ ar fi căḑut prisonierĭ, ér $^1/_3$ parte a garnisónei a putut sĕ scape. Se mai ḑice, că Japonesii au luat de la Ruşĭ un numĕr însemnat de tunurĭ şi alte trofee.

După acest succes, Japonesii se pregătesc a urma cu asediul. Se ḑice că vor da de-odată asalturĭ dinspre sud şi ost, pentru a aduce astfel în încurcătură pe Stössel.

Flota lui Togo și flota baltică.

O depeșă din Tokio a adus alaltăerĭ scirea, că grosul flotei japonese de sub comanda amiralului Togo, care se afla în drum spre marea sudică chineséscă, a primit ordinul de a se întórce în Japonia. In aceeașĭ depeșă se mai spune, că Togo a fost chemat de Mikado, ca sĕ-i raporteze despre cele petrecute, de altă parte că Togo și Kamimura au fost așteptațĭ pe erĭ în Tokio, ca sĕ priméscă felicitările și mulțumitele lui Mikado,

Se susține însĕ în cercurile militare — și cu óre-care îndreptățire — că mergerea lui Togo și Kamimura în Tokio stă în legătură cu un *mare consiliu sub presidiul lui Mikado* asupra cestiunei, cum sĕ fie purtat rĕsboiul naval contra flotei baltice, care se apropie. In Tokio șefii oficiului marinei ar fi de părere, că flota japonesă sĕ nu-șĭ detașeze prea mult vasele de rĕsboiŭ la întêmpinarea flotei rusescĭ în archipelul indic, putênd sĕ devină o astfel de mĕsură periculósă, ci sĕ rĕmână tóte vasele la olaltă, mai în apropiere. Din faptul, că în apele dintre Amoy și Hongkong s'au ivit doi încrucișătorĭ japonesĭ, se deduce, că prima posiție centrală a forțelor navale japonese ar fi la insulele Pescadores, între Formosa și continentul chinesesc.

O convorbire cu Kuropatkin.

Corespondentul de rĕsboiŭ, cunoscutul scriitor rus Nemirovicĭ Dancenko, telegrafiéză cu data de 29 Dec. din Tșansamutin, cartierul general al lui Kuropatkin, următórele: In luna din urmă Kuropatkin a întinerit în mod surprindĕtor. El privesce plin de încredere în viitor. Imĭ stă aidoma înaintea ochilor, ca odinióră pe muntele verde dinaintea Plevnei, la Lowcea și în marșul peste Balcan. „Sĕ mi-se trimită numai mai mulțĭ astfel de bravĭ soldațĭ, ca în timpul din urmă“, — mĭ-a dis generalul — „atuncĭ ne vom face noi tréba. Ên privesce odată în jurul D-tale și vei vedé, *cum s'a schimbat din tómnă totul în situațiunea armatei nóstre* Poțĭ sĕ scrii liniștit și sĕ raportezĭ purul adevĕr! Era un timp, *când acest adevĕr ne era neplăcut*, *dér folositor* ne-a fost întotdéuna. Acuma nu ne mai temem de adevĕr, deși mai sunt încă unele defecte; totușĭ eu sunt *mai mult decât mulțumit cu situațiunea actuală.*“

SCIRILE DILEI.

— 18 (31) Decemvrie.

Inmormêntarea mult regretatei d-ne *Eufrosina Axentie Severu* născută Blebea s'a sĕvîrșit astădĭ. A asistat un public numĕros și ales. Serviciul funebral l'au oficiat protopopiĭ V. Voina, B. Baiulescu, preoții V. Sfetea, Dr. V. Saftu și diaconul e. Prișcu, ér cântecile funebrale au fost esecutate de către corul mixt al bisericiĭ Sf. Nicolae. Discursul funebral l'a rostit d-l protopop V. Voina, care a descris vița plină de fapte creștinescĭ și românescĭ rĕposatei și a luat ertăciunile de la mult încercatul soț Axentie Severu, care din causa gravei sale bolĭ n'a putut lua parte la înmormêntare, apoi de la membri familiei rĕposatei. Serviciul s'a încheiat intonându-se „Vecĭnica ei pomenire“ din partea corului bisericesc.

Impărțire de haine de Crăciun. Mâne, Duminecă la *2* óre p. m. se va sĕvêrși în sala cea mare a școlelor nóstre române, festivitatea îmbrăcăriĭ copiilor sĕracĭ de la școlele nóstre, de către biserica sf. Nicolae și de către Reun. femeilor române din loc. La acéstă serbare va cânta corul băeților sub conducerea d-lui Nicolae Stoicovicĭ. Este de dorit ca On. nostru public, care încă a contribuit cu ofrande, sĕ participe la acéstă festivitate de binefacere.

Terorismul regicidilor. Din Belgrad se anunță cu data de 29 Decemvrie n., că poliția sêrbéscă a inaugurat o campanie de extirpare contra diarelor „Narodny Listy“ și „Oposiția“, ce apar în Belgrad. Tipografiile acestor diare sunt în adevĕratul înțeles al cuvêntului asediate de către poliție. Nimenĭ n'are voie sĕ părăséscă aceste edificiĭ, nicĭ altiĭ n'au voie sĕ între. Personalul tipografiei s'a vĕdut constrîns a se înarma. In fie-care moment póte sĕ se întêmple o ciocnire sângerósă In oraș domnesce mare agitațiune din causa procederiĭ brutale a organelor polițienescĭ. Deputatul Masicĭ voia sĕ între în localul tipografiei, a fost însĕ împedecat și amenințat că va fi împușcat. Masicĭ a interpelat în ședința din 29 Dec. a Skupștinei guvernul pentru acéstă procedură ne mai pomenită și ilegală, care îșĭ bate joc de imunitatea parlamentară. Locuitoriĭ orașului condamnă acest scandal și sunt convinșĭ, că persecuțiunile aceste au fost puse la cale de către regicidĭ, carĭ prin astfel de mijlóce vreau sĕ teroriseze populațiunea. Sunt temerĭ marĭ, că se vor întêmpla evenimente grave.

Medicii din Brașov în întrunirea lor din 28 Dec. a. c. au stabilit, pe basa tarifului publicat de ministeriul r. u. de interne, *onorarul medical* (*minimal*) în modul următor: 1. In casurĭ, când medicul se angajază ca medic de casă pentru un an, onorarul anual se stabilesce anticipando prin învoire reciprocă. In acest onorar însĕ nu sunt cuprinse taxele pentru eventuale operațiunĭ, séu consiliĭ medicale. 2. Pentru o visită medicală la locuința bolnavului, când nu esistă un angajament anual, séu în casurĭ, când medicul intervine în locul medicului de casă, se plătesce o taxă de 3 corône, în *timpul dilei*, ér *noptea* 6 corône. Décă se cere medicului sĕ se examineze cu ocasiunea unei visite mai mulțĭ bolnavĭ, se va plăti pentru primul pacient taxa întrégă, ér pentru fie-care pacient, care a fost examinat, separat câte 1 coróna. In cas, când bolnavul locuesce la o distanță mai mare ca 2 kilometri de locuința medicului, se va plăti și trăsura pentru medic. 3. Pentru un *consiliu medical* cu 2 séu mai mulțĭ medicĭ se plătesc fie-căruĭ medic consultant câte *12 corône*, prin urmare și medicului de casă. Pentru consiliĭ medicale în timpul nopții se va plăti *taxa duplă.* Orĭ-ce consultațiune medicală cu 2 séu mai mulțĭ medicĭ, precum și tratamantul medical al unui bolnav prin 2 séu mai mulțĭ medicĭ, care se întâlnesc la aceașĭ óră, se consideră de *consiliu medical* In asemenea casurĭ medicul de casă va primi un onorar de cel puțin 6 corône pentru fie-care consultațiune. Acest onorar se achită imediat după terminarea consiliului. 4. Pentru consultațiunĭ medicale la locuința medicului se plătesce un *onorar minimal* de 2 corône. 5. Taxa minimală pentru certificate medicale este 4 corône. 6. Pentru examinărĭ microscopice și chemice se va socoti un onorar de la *5 corône* în sus. 7. Onorarul medical pentru intervențiunĭ chirurgicale și tratamentul ulterior, pentru bandage s. a. este stabilit în tariful III. de ministerul u. r. de interne. 8. Tacsele stabilite în punctele de mai sus se refer la publicul Brașovean. 9. Medicii sunt autorisațĭ a trimite socctéla despre pretensiunile lor bolnavilor, carĭ au rĕmas în restanță cu onorariul medical.

Afacerea Syveton a produs deja atâtea amĕnunte surprindĕtóre, în cât amenință a deveni o afacere misteriósă de tristă celebritate. Impresia generală ce se degajază din numĕrósele anchete și paraanchete este că Syveton a fost o victimă care șĭ-a pierdut viéța tocmai în momentul potrivit și favorabil guvernului. Ceeace este mai trist în acéstă afacere, este rolul odios al nevestei sale, care se vede, că a lucrat de conivență cu adversarii politicĭ ai bărbatului sĕu. Care va fi resultatul final al investigației și când se vor termina cercetările, nimenĭ nu póte sĕ scie. Firele au fost înodate cu multă dibăcie. Independent de resultatul anchetei, opinia publică cinstită din Franța vedem că șĭ-a formulat verdictul de achitare. In ochiĭ acestei opiniunĭ publice Syveton a fost un om de o moralitate ireproșabilă. A fost ucis și chiar după mórte s'au făcut încercărĭ criminale de a-i murdări memoria.

La curtea rusă trăia de noue anĭ o bonă englesă, care crescuse pe marea ducesă Olga, fiica mai mare a Țarului. A cum doi anĭ fusese îndepărtat din serviciul Curței un servitor maur, acusat de a fi sustras hârtiĭ importante din biroul Țarului. Acum însĕ s'a descoperit, că hoța fusese servitórea englesă. Servitoriĭ palatului au vĕdut'o dilele acestea intrând în cabinetul de lucru al Țarului și esaminând hârtiile de pe birou. Ei au încuiat imediat ușa și au însciințat garda. Acésta sosind, a făcut o perchisiție servitórei, care rĕmase încuiată înăuntru, și au descoperit la dênsa câteva hârtiĭ de ale Țarului. Servitórea a fost escortată de un mare numĕr de polițiștĭ până la graniță.

Velocipede pentru cai. Un inventator american a combinat o șea c'un ham, care se sprijină pe doue róte de cauciuc plin, pneume, legate de resorturĭ de a drépta și de a stânga pântecelui calului. Ajutat de aceste róta, animalul se dice că alérgă încă odată mai iute și cu o ostenélă nespus de mică din parte-i.

Rĕsboiŭ vălului femeilor. Esteticiĭ berlinesĭ au dovedit, că dómnele, carĭ pórtă vĕl pe față, sub pretext ca sĕ-șĭ apere pelița de praf din atmosferă, nu numai că nu-șĭ ajung scopul, dér se aleg — o orórel — cu nasul roșu. Êr nasul roșu se scie, că nu stă frumos nici omului, necum dómnelor și gingașelor domnișóre.

Procedeul înroșirei nasului e următorul: vaporii de apă din respirație se condenséză pe vĕl și se precipită pe vêrful nasului, în dile mai rĕcoróse. Multe dómne s'au lăsat sĕ fie convinse, dér cele tinere nu, de óre ce, obiectéză ele, bărbațiĭ nu pórtă vĕl, și cu tóte acestea mulțĭ au nasul roșu, — și încă fórte roșu.

Concertul musicei orașului. Mâne, Duminecă va avé loc în sala otelului Europa un concert dat de musica oreșului. Inceputul la órele 8 séra.

Un duce german despre jurnalism.

La banchetul ce s'a dat la 28 Decemvrie în Berlin din incidentul aniversării de 80 anĭ a profesorului Ludovic *Pietsch*, ducele *Ernst Günther*, fratele împĕrătesei germane, a ținut un discurs în care a vorbit despre presă. Discursul a produs un efect profund asupra celor presențĭ. Ducele Ernst Günther a dis între altele:

„Jurnalismul nu e o carieră ușóră și mulțĭ sunt carĭ nu sciŭ sĕ-ĭ dea importanța cuvenită. Jurnalismul are avantagiul față cu celelalte cariere, că cineva póte intra aicĭ fără marca oficială a examenului de stat, și că cel ce îmbrățiséză acéstă carieră este liber și independent și la vîrstă tînĕră are o influență pe care mulțĭ demnitarĭ nu o au la sfîrșitul vieții lor.

Êtă de ce plenitudinea puterii jurnalistului este de mare importanță și cred că sunt de acord cu representanții presențĭ ai presei, când dic, că jurnalismul ca și parlamentarismul numai în *libertate deplină* póte sĕ-șĭ împlinéscă misiunea“.

Din Macedonia.

— Un călĕtor sosit din comuna Hrupesce spune, că o bandă grecéscă de 40 inșĭ a năvălit în satul bulgar Smârdeș (Castoria) și *a ucis 5 notabilĭ bulgarĭ și pe învĕțător.*

— In comuna Longobardi, situată numai la doue césurĭ depărtare de Monastir, a fost împușcat preotul grecoman din satul Reșca, împreună cu un fierar, care îl acompania, de membrii ai comitetului bulgar.

— Lângă satul bulgăresc Bogdanița a avut loc *o ciocnire* între o bandă bulgăréscă și una de grecomanĭ bulgarĭ. Lupta a durat 10 óre. A doua di banda grecomană fiind surprinsă de Turcĭ parte a fugit, parte a cădut în mânile lor.

— Din Salonic se scrie: Bandele grecescĭ au început *sĕ amenințe pe Românĭ* și sĕ-i teroriseze. Ast-fel dilele trecute s'au dus în comuna românéscă Fetița și au pus în vedere institutorului român, ca sĕ părăséscă comuna în termin de 15 dile, în cas contrar va fi împușcat. Un fruntaș român, care îndrăsni sĕ se opue, fù luat în pădure și bătut. De asemenea sunt amenințațĭ Românii din împrejurul Caterinei, Palian, Palatina etc. Institutorul român Nero a plecat din comuna Belcamen din causa amenințărilor acestor bande.

Convocare.

In sensul decisiunei nr. 231 din 24 Nov. a. c. a comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, prin care subsemnatul a fost încredințat cu reconstituirea despărțĕmêntului Cohalm, se convócă prin acésta *adunarea cercuală de reconstituire* a despărțĕmêntului *Cohalm* al „Asociațiunei“, ce se va ține *Marțĭ în 10 Ian. n.* 1905 (a patra di de Crăciun) în Cohalm în sala hotelului Schlosser la 10 óre a. m. cu următórea ordine de di: 1) Deschiderea adunărei. 2) Numirea unui notar și a unui cassier ad hoc. 3) Inscrierea de membri noi și încasarea de taxe. 4) Alegerea directorului și a comitetului cercual. 5) Inchiderea adunărei.

La acéstă adunare sunt învitațĭ toțĭ membrii „Asociațiunei“ nóstre de pe teritoriul desp. Cohalm, precum și toțĭ sprijinitorii și binevoitorii culturei poporului nostru.

Sibiiu, în 29 Dec. 1904.

Ioan I. Lăpĕdatu,
delegatul comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“.

P. S. Cu acéstă ocasiune d-l profesor Aurel *Ciortea* va ține o prelegere despre „Viéța lui Christos“ cu ajutorul aparatului de proiecțiune (skiopticon).

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 31 Decemvrie. Partidele *fusionate*, națională (Apponyi) și a lui Szederkenyi, vor ține la 3 Ianuarie 1905 conferențe, *în ca ĭ* probabil *vor enunța intrarea lor în partidul kossuthist.*

Bucurescĭ, 30 Decemvrie. Camera n'a ținut astădĭ ședință. Vicepreședintele I. Poenariu-Bordea a declarat deputaților presențĭ, că nu póte deschide ședinta, nefiind present nicĭ un ministru. Ședința s'a amânat pe mâne. In decursul dilei au fost primițĭ la palat miniștrii D. Sturdza și Em. Costinescu. După amiadĭ au fost primițĭ în audiență d-nii Aurelian și St. Șendrea, președintele Camerei.

Diverse.

Fudulia. — Un om, de meserie bărbier, veni într'o di la duhovnicul sĕu spre a se spovedi.

— Părinte, dise bărbierul, am venit sĕ mĕ deslegĭ de pĕcat, sciu că avețĭ acéstă putere.

— Da, tată, rĕspunse duhovnicul, noĭ care înfățișăm pe Isus Christos, avem puterea sĕ deslegăm unele păcate, dér sunt altele carĭ nu se pot ierta.

Sĕ vedem cu ce ai greșit înaintea lui Dumnedeu.

— Eu, părinte, sunt fudul, fudulia se dice că ar fi un pĕcat mare.

— De, e pĕcat, sĕ înțelege.

Dér ia spune-mĭ, fiule, ai învĕțat cumva carte multă?

— Nu, părinte, căcĭ tata era tot bărbier și în loc sĕ mĕ dea la școlă, m'a ținut lângă el, ca sĕ-i învĕț meseria.

— Atuncĭ trebuie sĕ fi bogat?

— Dér de unde. Ai vĕdut sfinția ta vr'un bărbier bogat?

— Apoi frumos nu vĕd sĕ fi, dise duhovnicul, avere n'ai, învĕțătură nicĭ atât: Nu escĭ fudul fiule, ci eștĭ prost.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**
Redactor responsabil **Traian H. Pop**.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAȚIUNE

referitor la fassionarea veniturilor apartînătóre la darea de venit de cl. IV.

Amploiații de stat, amploiații judecătorești, amploiații vre-unei fundațiuni comune, oficianții comunali, oficianții bisericesci, oficianții unei societăți, séu oficianții privați, oficiali, cancelisti, personal c-ri în luna Ianuarie 1905 trag leafă fixă séu pensiune, gratificațiune ori taxe de onóre; véduvele cari trag pensiune, séu gratificațiune', conducătorii de prăvălii, cari sunt aplicați constant, ingrijitorii, manipulatori, comptabili, cassari și peste tot tóte acele calfe și toți lucrătorii auxiliari cari au leafă lunară mai mare de 80 cor., precum și preoții, cari au leafă fixă, profesori, învĕțătorî, instructori, scriitori, artiști, servitori de cancelarie etc. sunt obligați ca sĕ indice în fóia de fassionare, ce li se va trimite gratuit, venitul apartînătoriu în darea de venit de cl. a IV, afară de aceea direcțiunile intreprinderilor și a institutelor, primăria, cassa, proprietarii de pămênt séu de prăvăliă, de la care contribuabilii își trag plata, încă se pot obliga, ca despre persónele aplicate la dênșii séu în prăvălia lor, sĕ inainteze o listă cu numele și plata respectivilor la comisia pentru statorirea dării.

Plătitorii de dare au sĕ arete în fóia de fasionare pe basa datelor din a. c. séu a anului antecedent peste tot leafa ordinară, pensiunea, gratificațiunea séu competința de onóre, cu un cuvênt tóte acelea venite, cari le trag în urma ori și cărui serviciu împreunat cu oficiul lor, fie 'n bani gata, séu în naturalii, séu în alte beneficii.

De sub fassionarea acestor venite nu sunt scutite nici chiar acele competințe, pentru cari nu se plătesce dare, deóre-ce numai persónele competente de a statori și prescrie darea sunt chiemate de-a judeca, că vre-un câștig óre-care în bani gata séu un venit în naturalii séu alte venite cad în sfera dării de venit de cl. IV, séu nu.

Prin fassionare falsă a venitelor apartînĕtóre dării de venit de cl. IV cu intențiunea de-a păgubi statul (§ 31 din art. de lege XXIX 1875) se comite transgresiune în contra venitelor statului, care se pedepsesce 1—8 ori cu suma cu care a voit sĕ păgubéscă statul. Suma care o constatează definitiv organele competente pentru statorirea dării, sĕ consideră drept sumă cu care s'a păgubit statul, oficianții întreprinderilor publice cari sunt deobligate a da socoteala publică, asemenea și cei a Reuniunilor nu fasionează, ci întreprinderile și reuniunile respective sunt obligate a fassiona venitele acelora, de a încassa dela dênșii darea de venit aruncată și de-a o plăti la cassa statului în quartale de an.

Ofițerii, oficianții și amploiații, cari își trag plata de la stat seau de la cassa vre-unei fundațiuni publice manipulată de stat, nu sunt obligați sĕ fassioneze, darea de venit a acestor contribuabili o statoresce oficiul financiar și o incasează în cassa comună prin detrageri lunare.

Deacă cine-va are mai multe venite cari aparțin dării de venit de classa a IV., atunci tóte aceste venite se contrag și după suma contrasă se prescrie darea de venit de cl. a IV-a.

Brassó 1904, Decemvrie.

Perceptoratul orășenesc.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la fasionarea venitelor apartinĕtóre la darea de câștig cl. a III.

Contribuabilii sunt obligați de a fasiona până în **20 Ianuarie 1905** venitul curat după câștigul sĕu afacerea sa, pe timpul celor 3 ani premergători ai anului de dare, séu dacă afacerea nu ar exista de atâta timp, atunci venitul curat pe timpul dela înființare, adecă pe timpul existenței aceleia.

Ca câștig curat sĕ consideră partea acea a veniturilor din afacere séu ocupațiune, care restézâ după ce se detrag spesele necesare pentru continuarea afacerii séu a ocupațiunii; acelea spese însă a proprietarului afacerii séu peste tot a plătitoriului de dare, cari nu sunt în legătură nici cu afacerea, nici cu ocupațiunea, ci se recer séu pentru susținerea sa, séu a familiei — nu vin detrase din venitul agonisirii.

Décă cineva trage venit din mai multe intreprinderi și isvóre de agonisire séu de venit, este deobligat de a fasiona separat despre fieș-te-care intreprindere, afacere séu agonisire.

Acei plătitori de dare, cari lucrézâ cu calfe, trebue se alătureze la fasiune și o listă despre lucrători, în care e de-a se induce prompt numele respectivilor, diua intrării în serviciu și leafa lunară séu anuală.

Acel plătitor de dare, care intră în șirul plătitorilor a dării de venit de cl. a III. numai după conscrierea contribuabililor și a obiectelor de dare, este obligat sĕ-și înainteze fasiunea în decurs de 2 luni de dile, numĕrate dela diua deschiderii afacerii sale, supuse dării.

Listele pentru fasionarea venitelor aparținĕtóre dării de venit de cl. a III., precum și a calfelor aplicate în afacere, se dau plătitorilor de dare gratis din partea antistiei (perceptoratul orășenesc).

Cei ce fasionézâ sunt obligați a împlea tóte rubricile din listă, și ca dovadă că singuraticele date le-au comunicat punctuos și consciențios, în loc de jurămênt î-și dau cuvîntul de onóre ca cetățan, î-și subscriu numele, adăugênd diua și locul.

Acésta fasiune trebue subșternută antistiei comunale (perceptoratului orășenesc) în decursul terminului mai sus amintit.

Toți acei plătitori de dare, cari cu ocasiunea conscrierii contribuabililor și a obiectelor de dare, fasionézâ fals în scris séu verbal despre afacerile, intreprinderile, câștigurile și isvórele de venit, cu scopul de-a păgubi statul, séu denégă acestea, séu i-și basézâ fasiunea pe date a căror falsitate se póte documenta, prin denegarea în parte, séu peste tot a singuraticelor obiecte de dare, comit transgresiune în contra venitelor statului și se pedepsește în sensul §-i 100, al art. de lege XLIV. din 1883.

Brassó, 1904 Decemvrie.

Perceptoratul orășenesc.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la sarcinele de pe case și pămênturi cari sunt a-se scădea la statorirea dării supletorie după venitul general.

Dare supletorie după venit general se plătesce:

a) 30 perțente pămênturi, după casele supuse dării de chirie, după dările directe de stat prescrise pe anul curent și după aruncul pentru rescumpĕrarea pămêntului.

b) 40% după casele, cari plătesc dare după classe.

c) 20% după case și pămênturi, cari beneficiézâ de liberarea de dare, perțentele se socotesc după suma de dare, care ar fi trebuit sĕ se plătéscă sub numirea de venit general și arunc pentru rescumpĕrare, decă proprietatea nu ar avea beneficii de a fi liberă de dare pe un timp óreși-care.

Proprietarului de casă séu de pămênt, a cărui proprietate este îngreunată cu împrumuturi, în sensul articolului de lege XLVI § 13 i-s'a dat următorul beneficiu:

a) I-se scade proprietarului 10% din camĕta de pe un an ce a plătit'o după suma capitalului încă neplătit până la finea anului precedent, dér acésta numai în casul décă și datoria și camĕtele sunt întabulate.

b) La împrumuturi luate de la institute de bani, cu condițiuni de a replăti capitalul în mai mulți ani în sume fixate, camăta se socotesce socotindu-se cât cade pe un an în sensul cametelor statorite în contract décă împrumutul se replătesce nu la începutul anului ci în decursul aceluia atunci se va socoti camĕta anuală proporțional după cametele din anul prim și cel din urmă și așa i-se va statori venitul anual general.

Cametele ce se plătesc după dările statului întabulate nu se subtrag la statorirea dării pentru venit general. (1883 XLVI. § 16).

Din disposițiunea luată sub a) se vede limpede, că basa scăderii séu a subtragerii o formézâ acea sumă de camĕtă anuală, care se plătesce după restul de capital rĕmas neplătit la finea anului ce premerge anului în care se statoresce darea. Dér décă un proprietar de pămênt în luna lui Ianuarie 1906 a luat un împrumut de 100.000 coróne de la un privat și din aceata până la 15 Decemvrie a replătit 60.000 coróne, atunci basa scăderii séu a subtragerii pe anul 1907 o formézâ 10% din cametele ce se plătesc după restul capitalului de 40.000 coróne neplătit încă în finea lui Dec. 1906.

Acéstă procedură însĕ se referesce numai la împrumuturile îndatinate menționate în alineatul a), pentru-că acestea se deosebesc în mod evident de împrumuturile luate dela institute cu condiții de plată speciale.

Și anume pentru institute de credit, cari dau împrumuturi la statorirea venitului general se observă următórele:

aa) Cametele după împrumuturile ce se dau cu replătire într'un numĕr anumit de ani se socotesc pe întréga durată a anilor și apoi drept cassată se ceaa sumă, care cade pe un an socotită după perțentul de camĕtă pus în contract pentru un an.

bb) Din camĕta ce cade pe anul de dare — nu pe anul precedent — se iau 10% și în modul acesta se îndeplinesce acest beneficiu și la împrumuturile, care se'ncep în decursul anului (1891 41.187 P. M. R. 1891 P. K.)

Observăm la acest loc, că sub cuvêntul camĕtă la statorirea dării după venitul general, înțelegem acea camĕtă, care o plătesce institutul după împrumutul original și o petrece și în cărticica partidei cu un perțent óre-care fixat, nu póte forma însĕ basă pentru scădere, ceea-ce se plătesce la institut pentru replătire din capital séu sumele ce se detrag partidelor din partea institutelor sub titlul de administrație (1893. Ord. M. Fin. 28058 P. K. 1893 Nr. 13).

Fassiunea trebue dată la primăria comunală (perceptoratul orășenesc) în anul de dăjduire și anume de la 1—31 Ianuarie.

Fasiuni intrate mai târdiu în sensul ord. M. Fin. 21275 din 1897 Martie 23 publicată în P. K. nr. 10 numai pe calea justificării se pot valora și acésta numai décă se dovedesce că întârzierea s'a întîmplat dintr'o causă neincunjurabilă.

Despre fasiunea presentată se dă adeverință, care servesce drept dovadă.

Escepțiuni fac casurile menționate sub b), pentru-că acei plătitori de dare, cari i-au împrumuturi de la vr'un institut și-l intabulézâ după terminul pentru fassionări, au dreptul în termin de 30 de dile după intabulare sĕ arete la direcțiunea financiară, că prin prescrierea dării înainte de întimplata intabulare a împrumutului, i-s'a făcut nedreptate și cere îndreptare.

Toți plătitorii de dare, cari cu intenție umblă sĕ păgubéscă erariul în cestia dării de venit general arătând datorii neintabulate, comit transgresiune și se vor pedepsi.

Brassó, 1904 luna Decemvrie.

Perceptoratul orășenesc.

Sz. 300—1904 kj.
hagy.

Árverési hirdetmény.

Néhai Bontoiu Andrei hagyatékához tartozó és nevezettnek Porond-utcza 39 ház szám alatti lakásán találtató, leltározott — házi és konyha — berendezési tárgyak, arany és ezüst neműek, valamint a hagyatékhoz tartozó **7000 klgra rugó juh és fiatal bárány gyapju** és egyebb nyers termények **1905 évi Jánuár hó 4-ón délelötti 9 orakor** nyilvános árverésen elfognak adatni.

Ezen árverésre — venni szándékozokat oly figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint az eladás a leltári becsár mint kikialtási ár mellett, de azon alól is, a legtöbbet igérönek és azonnali keszpénz fizetes mellett fog ezközöltetni.

Brassó, 1904 évi Deczember hó 31 én.

Nemes Péter,
kir. közjegyző.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.